

Информация за медиите

За контакт:

Диана Ковачева
Изпълнителен директор
Transparency International - Bulgaria
Асоциация "Прозрачност без граници"

Transparency International – Bulgaria
Асоциация "Прозрачност без граници"

Катя Христова
Програмен директор
Transparency International - Bulgaria
Асоциация "Прозрачност без граници"

УСТОЙЧИВИТЕ НИВА НА КОРУПЦИЯ В БЕДНИТЕ ДЪРЖАВИ ИЗИСКВАТ ГЛОБАЛНИ ДЕЙСТВИЯ

Необходими са съвместни усилия на бедните и богатите държави за възпиране на злоупотребите с неправомерно придобити активи и за осигуряване на справедливо правосъдие

Лондон/Берлин, 26 септември 2007 – разликите в нивата на възприемане на корупцията между богатите и бедните държави остават все така значителни. Това показва Индексът за възприемане на корупцията (CPI) за 2007 година. Индексът е представен от Transparency International, световната коалиция за борба с корупцията. Развитите и развиващите се страни трябва заедно да споделят отговорността за намаляване корупцията, както при предлагането, така и при приемането на подкупи.

“Въпреки отчетения напредък в някои държави, корупцията продължава да бъде заплаха за много общества по света и да отнема важни финансови ресурси, необходими за образование, здравеопазване и инфраструктура”, смята Югет Лабел, председател на Transparency International. *“Държавите с ниски нива на индекса следва внимателно да отчетат тези свои резултати и да предприемат незабавни мерки за укрепване отчетността на своите публични институции. Не по-малко важно обаче е и съдействието от страна на държавите с най-добри показатели, особено по отношение борбата с корупцията в частния сектор.”*

Резултатите за 2007 година

Индексът за възприемане на корупцията за 2007 година има комплексен характер и включва 14 експертни проучвания, които съчетават възприемането за корупцията в публичния сектор на 180 държави от целия свят. Това прави Индекса за 2007 година най-всеобхватният от всички публикувани до момента. Индексът класира държавите в скала от 0 до 10, като стойност 0 означава възприемане за особено високи нива на корупцията, а 10 – за изключително ниски нива на корупцията.

И през 2007 година резултатите от СРІ ясно показват силната взаимозависимост между корупцията и бедността. 40% от държавите, включени в СРІ с индекс под 3.0 (показател за широко разпространение на корупцията), се определят от Световната банка като държави с нисък БВП на глава от населението. Сомалия и Мианмар заемат най-ниска позиция в Индекса с коефициент 1.4, а Дания, Финландия и Нова Зеландия за пореден път са на челното място с минимални нива на корупция и индекс 9.4.

Някои африкански държави показват значително повишение на стойността на индекса през 2007 година. Такива са Намибия, Сейшелските о-ви, ЮАР и Свазиленд. Тези резултати отразяват положителните резултати от антикорупционните усилия в Африка и показват, че наличието на политическа воля за реформи може да спомогне за намаляването на нивата на корупция.

Значителен напредък показват също така Коста Рика, Хърватска, Куба, Чехия, Доминиканската република, Италия, Македония, Румъния и Суринам. От друга страна, повишаване на нивата на възприемане на корупцията се забелязва в Австрия, Бахрейн, Белиз, Бутан, Йордания, Лаос, Макао, Малта, Мавриций, Оман, Папуа Нова Гвинея, Тайланд.

Напредъкът на страните от Югоизточна и Източна Европа показва, че присъединяването към Европейския съюз играе важна роля за ускоряване борбата с корупцията.

Съществуват и по-бедни държави, които успяват да поддържат корупцията в допустими нива и запазват добри позиции в Индекса. Сред тези държави са Ботсуана, Кабо Верде, Чили, Доминиканската република, Естония, Гана, Самоа, Сенегал, Сейнт Лусия, Сейнт Винсент и Гренадини, Уругвай. Това показва, че порочният кръг на бедност и корупция може да бъде разкъсан.

Същевременно някои държави с тежки вътрешнополитически проблеми като Афганистан, Ирак, Мианмар, Сомалия и Судан остават в края на класацията с особено високи нива на възприемане на корупцията. *“Държави, в които има вътрешни конфликти, изпитват сериозни трудности в процеса на управление. При тях публичните институции са неефективни или изобщо не съществуват, което позволява обществените ресурси да бъдат използвани за лично облагодетелстване на отделни лица, а корупцията да процъфтява”*, казва още Югет Лабел.

Необходимостта от добро управление на национално ниво

Най-бедните държави страдат най-много от негативното влияние на корупцията. И тъкмо тяхна е отговорността за справянето с този проблем. Ниските нива на индекса показват, че публичните институции в тези държави страдат от редица проблеми. Задача на бизнеса е да повиши нивата на прозрачност на финансово управление, от събирането на приходите до разпределянето на разходите, а също така и да съдейства за по-доброто наблюдение и контрол и за справяне с безнаказаността на корумпираните служители.

Ключова роля за справянето с безнаказаността и за безпристрастното прилагане на закона има независимата и професионална съдебна система, която следва да съдейства за публичната и инвестиционна сигурност. Ако липсва доверие в способността на съдилищата да преследват и наказват корумпираните лица, напредъкът в борбата срещу корупцията е малко вероятен.

“Сътрудничеството с обществото и гражданите е друга ефективна стратегия за развиващите се страни, които се стремят към по-голяма отчетност на

управлението. Организациите на гражданското общество играят ключова роля при осъществяването на граждански контрол, стимулират реформи и осигуряват техническа експертна помощ”, смята Кобус де Сварт, директор на Transparency International. “Но все повече правителства се опитват да ограничат сферата на действие и влияние на гражданското общество.”

Нещо повече, много държави не успяват сами да се справят с товара на реформите. В онези страни, където публичните институции традиционно се основават на патронаж и непотизъм, а не на заслуги, реформите изискват дългогодишни усилия и значителни инвестиции, а също така и техническа помощ. Като важни донори на помощ за развитие, държавите с най-добри показатели в CPI играят ключова роля за подпомагането на реформи за по-голяма отчетност и институционална почтеност в държавите с най-високи нива на корупция в публичния сектор. Техническата помощ е ключово условие, залегнало в Конвенцията на ООН за борба с корупцията (UNCAC).

Корупцията е проблем с глобално значение

Високите стойности на индекса за възприятие на корупцията в богатите държави и територии, предимно в Европа, Източна Азия и Северна Америка, отразяват сравнително ниските нива на корупция в публичния сектор, резултат от политическа стабилност, добро регулиране на конфликта на интереси и свободата на информацията и способност на гражданското общество свободно да осъществява контролните си функции.

От друга страна, корумпираността на високопоставени държавни служители в бедните държави има международно измерение, което се отразява и върху държавите, заемащи позиции в горната част на Индекса. Подкупите често произхождат от транснационални компании, базирани в богатите държави. Тези компании не следва да си позволяват използването на подкупи на чуждестранните пазари като допустима бизнес стратегия. Нещо повече, световните финансови центрове играят ключова роля, позволявайки на корумпирани лица да придвижват, укриват и инвестират своите незаконно спечелени богатства. Офшорното финансиране, например, има важно значение за заграбването на милиони от развиващи се страни като Нигерия и Филипините. Това, на свой ред, улеснява злоупотребите от страна на корумпирани лидери и става причина за обедняването на управляваните от тях общества.

Акере Муна, заместник-председател на Transparency International, отбелязва, че възстановяването на присвоени активи е област, в която е необходимо развитите страни да предприемат спешни мерки: “Критичното отношение на богатите страни към корупцията в по-бедните държави не е оправдано, като се има предвид фактът, че финансовите институции на развитите страни се основават на богатства, заграбени от най-бедните общества в света”.

В много случаи проследяването на произхода и възстановяването на активи се възпрепятстват от прането на пари в офшорни банки, базирани в правни системи, за които банковата тайна е действаща правна норма.

Чрез Конвенцията на ООН за борба с корупцията следва да бъдат положени усилия за подобряване на международното сътрудничество и взаимната правна помощ при възстановяването на активи и при изработването на методи за оказване на правна и техническа помощ на държави, които поискат съдействие за възстановяването на присвоени активи.

За много държави репатрирането на финансови средства означава тежки и продължителни съдебни спорове. *“Наред с предоставянето на финансова помощ за осигуряване на справедливи съдебни процеси, улесняването на процедурите по възстановяване на средства и осигуряването на институции на трети страни, които да играят ролята на гаранти за съхранението на активите по време на процеса, също следва да бъдат разглеждани като приоритет за действие”*, смята още Муна.

Какво препоръчва Transparency International

Като проблем от световен мащаб, който има глобални корени, корупцията изисква противодействие на широк фронт:

- Развиващите се страни следва да използват финансовата помощ, която получават, за укрепване на своите институции, ръководени от оценки и критерии, изработени с оглед националния контекст. В програмите за намаляване на бедността тези държави следва да включат мерки за укрепване на почтеността и превенция на корупцията.
- Независимостта, почтеността и отчетността в съдебната система следва да бъдат развивани с цел повишаване доверието в съдебната система при най-бедните държави. Съдебните процедури следва не само да бъдат освободени от всякакво политическо влияние, но самите съдебни служители следва да бъдат обект на дисциплинарни мерки. Необходими са също така ограничения на имунитетите и въвеждане на кодекси за поведение в съдебната система. Неподкупните и професионални съдебни институции играят ключова роля за успеха на усилията на развиващите се страни за възстановяването на неправомерно присвоени в чужбина активи.
- Правителствата следва да въведат мерки за предотвратяване прането на пари и за премахване на офшорните “убежища” за неправомерно присвоени финансови средства, както изискват предписанията на Конвенцията на ООН за борба с корупцията. Водещите банкови центрове трябва да изследват възможностите за въвеждане на еднообразни мерки за идентифициране, замразяване и репатриране на приходите от корупция. Необходими са и ясни разпоредби, уреждащи съхранението на спорни активи във финансови институции, действащи като гаранти.
- Богатите държави следва стриктно да регулират и контролират своите финансови центрове. Някои от възможните начини за справяне с проблемите на прането на пари от страна на националните правителства са например изискването на информация за произхода на средствата, влагани в различни финансови институции и фондове, както и укрепване на законовите разпоредби, касаещи прането на пари.
- Най-богатите държави в света следва да прилагат стриктно Конвенцията за борба с подкупите на Организацията за икономическо сътрудничество и развитие, която криминализира подкупването на чуждестранни държавни служители. Неспазването на разпоредбите на Конвенцията възпрепятства разследването и наказването на корупционните престъпления.
- Управляващите органи на транснационалните компании следва не само да въведат, но и ефективно да прилагат кодекси срещу подкупи и да гарантират, че тези кодекси се спазват от всички техни клонове и чуждестранни филиали.

###

Transparency International е международна неправителствена организация, лидер в борбата срещу корупцията

Бележки:

Индексът за възприятие на корупцията е съставен от проф. Йохан Граф Ламбсдорф от Университета в Пасау, Германия по поръчка на Transparency International.

Световният доклад за корупцията за 2007 година на Transparency International, който изследва корупцията в съдебната система, беше публикуван през месец май 2007 година и може да бъде видян на адрес:

<http://www.transparency.org/publications/gcr>